

HABOON HASHI | EN VEI UT?

H a b o o n H a s h i

E n v e i u t ?

Innhold:

Forord		4
Kapittel 1	– En vei ut?	6
Kapittel 2	– Hvorfor tror ikke alle på Gud?	10
Kapittel 3	– Mandag og fem dager til deadline	14
Kapittel 4	– Bønnen	18
Kapittel 5	– Tirsdag og fire dager til deadline	22
Kapittel 6	– Presten	26
Kapittel 7	– Onsdag og tre dager til deadline	30
Kapittel 8	– Seksualitet	32
Kapittel 9	– Torsdag og to dager til deadline	38
Kapittel 10	– Depresjon	42
Kapittel 11	– Fredag og én dag til deadline	46
Kapittel 12	– Deadline	50
Etterord	– Mennesket jeg er i dag	58

Forord

Jeg er en person som valgte å forlate islam. Ikke fordi jeg manglet frihet eller hatet å være muslim, men rett og slett fordi jeg ikke trodde på Gud. Jeg har aldri gjort det, men siden alle rundt meg gjorde det, så trodde jeg at det var meg det var noe galt med, og at jeg bare måtte jobbe enda hardere for å få det til. Men det gikk ikke. De eneste to konsekvensene av dette jeg så for meg, var preget av media: enten ville jeg miste familien, alle

sosiale nettverk og kanskje bli drept, eller så ville jeg bli enda en radikal «ex-muslim» som mente at islam var roten til alt ondt og ateisme var den eneste veien til frihet. Resultatet ble et helt annet, og jeg mener at det er nettopp derfor min opplevelse fra da jeg var 17, er viktig å fortelle. Men husk at ingens historier begynner eller slutter likt. Min historie er bare enda en nyanse av virkeligheten.

Kapittel 1 - En vei ut?

Moren min og jeg har alltid vært veldig nære. Hun fikk meg da hun selv var veldig ung. Hennes oppvekst i Somalia var slik vi i Norge leser om på nyheter eller ser på film: en barndom i et krigsherjet land og tvunget til ekteskap i ung alder. Hun måtte begynne livet sitt helt på nytt i Norge som tjuetåring. Men hun rakk knapt å bli vant til kalde vintre før hun ble gravid med meg, og hun manglet så mye av kunnskapen som kreves for å integrere seg. Resultatet var at vi på mange måter vokste opp i Norge sammen.

Moren min har alltid betydd mye for meg, slik enhver mor gjør for enhver datter. Men utover det så er hun også min beste venninne. Det er alltid henne jeg går til først når jeg er lei meg. Hun er også den første jeg ringer når det har skjedd noe flaut. Hun har vært viktig i alle deler av min oppvekst, så klart som forelder, men

også som lærer og venninne. Likevel strever jeg veldig med å fortelle henne at jeg ikke tror på Allah, og at jeg er skeiv. Jeg er redd det vil bli én dråpe for mye. For jeg har alltid vært et «vanskelig» barn, og om min mor hadde skrevet bok, så ville den hatt side opp og side ned om hvor utfordrende det var å oppdra meg. Ikke bare stilte jeg en milliard spørsmål om hver minste lille ting, men jeg godtok heller aldri et enkelt svar og krevde lange foredrag med avklaring. Jeg var heller ikke så begeistret for regler, og brøt enhver regel mamma prøvde å sette frem. Og fordi jeg vet hvor vanskelig jeg har vært, er jeg redd for at dette skal bli det siste loddet på vekten som knekker oss. Det har alltid vært mamma og meg mot verden. Jeg er redd for at jeg nå skal måtte stå alene.

Jeg har holdt mye skjult for mamma. I fire år har jeg ikke sagt noen ting om hva jeg egentlig tror på. I fire år har jeg unngått å fortelle mamma om hvem jeg har vært interessert i. Samtalene våre har blitt overfladiske på en måte de aldri var før. Et enkelt «Hei» i gangen før jeg stenger meg inne på rommet. Jeg føler meg veldig alene. Jeg føler meg fanget i et bur jeg har skapt selv.

Jeg tror ikke. Denne erkjennelsen er egentlig latterlig enkel, men veien til den fulle innrømmelsen har vært preget av selvhat og selvpåført psykisk tortur. Å forlate religionen jeg har vokst opp med, føles som å forlate store deler av min families kultur og tradisjoner som

bunner i religion. Eid, sammenkomster i moskeen, den kollektive panikken over å oppdage at favorittgodteriet inneholder gelatin fra svin, og det tette samholdet som skapes av å ha likt verdenssyn. Erkjennelsen er også mer smertefull på grunn av de ensidige og negative fremstillingene av slike opplevelser jeg leser om. Jeg frykter at min familie kommer til å forlate meg, at alle vennene mine kommer til å snu ryggen til meg, og at jeg ikke vil ha noen i livet mitt lenger. Jeg er redd for å bli forlatt, for å være alene og for å måtte vite at mitt syn på Gud er grunnen til at jeg snart ikke har venner og familie. Jeg er redd for å angre, og for ikke å ha noen å komme tilbake til. Jeg er redd for å stå ene og alene i verden. Det hjelper heller ikke med skrekkszenarioer som æresdrap i bakhodet, selv om jeg vet at det egentlig ikke er en realitet i mitt liv. På tross av all frykten har jeg valgt å gå videre. Jeg er 17 år og har allerede kjempet imot det lenge. Jeg har prøvd å endre mitt syn på verden, prøvd å passe mer inn, og jobbet desperat for å føle det andre rundt meg følte for Gud. Men psyken min er blitt mer og mer skadet. Jeg må kaste inn håndkleet. Jeg må si meg ferdig.

«Hailie, I know you miss your mom and I know you miss your dad ...» Jeg sitter ved pulten min som jeg har plassert på kjøkkenet, og hører på Eminem på full guffe. De store vinduene som leder ut til en liten balkong, slipper inn så mye sollys at jeg så vidt klarer å lese hva som står på skjermen. Men jeg nekter å flytte

meg og fortsetter febrilsk å lete etter de rette ordene. Døren til kjøkkenet er låst. Jeg vil være alene. Sånn har det vært en stund nå. Jeg låser meg inne på kjøkkenet, mens mamma sitter i stuen og lurere på hvorfor jeg ikke vil snakke med henne. Jeg kunne vært på soverommet mitt, men der har jeg ikke lås. Jeg føler en trang til å være alene. Jeg legger planer for helgen. Planer jeg ikke vil at mamma skal vite om, så da er den eneste løsningen å låse meg inne på kjøkkenet. Eminem er der som støtte. «We fear how we feel inside.» Aggresjonen i stemmen hans driver meg fremover i noe jeg egentlig ikke vet om jeg tør. Word-dokumentet på tretten sider gjør meg både svimmel og kvalm, men jeg fortsetter å skrive talen jeg skal holde for mamma på lørdag. Jeg har bestemt meg for å fortelle mamma at jeg ikke tror på Gud.

Kapittel 2 - Hvorfor tror ikke alle på Gud?

«Hvorfor elsker ikke Allah meg? Jeg ber jo hele tiden ...» Dette skrev jeg i dagboka etter å ha vært i moskeen. Jeg var 16 år og hadde nettopp begynt å bli mer aktiv der. Jeg forsto egentlig tidlig at jeg en dag kom til å bryte med religionen. Fra jeg var åtte, var jeg alltid den ene i gruppa som ikke klarte å svelge det imamene fortalte. Det var ikke det at jeg trodde de løy, for det gjorde jeg ikke. Men jeg visste at jeg ikke trodde på dem. Jeg vet ikke akkurat hva det var som først fikk meg til å føle meg malplassert i det klasserommet vi hadde korantimer i. Det kan ha vært deres mangel på svar, lyden av luften de presset ut av nesa etter hvert som de ble mer og mer irritert over spørsmålene mine, eller følelsen av at ingenting av det de fortalte meg, ga mening.

Alt i alt husker jeg ikke så mye fra min tid i moskeen. Hovedsakelig fordi det eneste som dukker opp i hodet når jeg tenker på det, er usikkerhet og et intenst ubehag. Jeg begynte å dra dit fordi jeg tenkte at å være i «Guds hus» kom til å bringe meg nærmere en følelse av tro. Jeg begynte å dra dit på grunn av mitt selvhat og min besettelse med å være «ren». Men moskeen ble bare en av flere arenaer hvor jeg følte at min tro ble utfordret. Hver gang imamen leste fra Koranen, vokste klumpen i halsen. Hver gang jeg resiterte feil og måtte begynne på nytt, kjente jeg tårene stikke i øyelokkene. Hver gang imamen gikk videre fra meg til en annen, selv om jeg ikke hadde resitert riktig, tolket jeg det som at han ga opp. Ga meg opp.

Under korantimen ble et teppe dratt tvers over rommet så det ble delt i to soner. På én side satt imamen, på den andre satt vi. Så unge at vi knapt nok kunne regnes som kvinner, men likevel anstendig adskilt fra mannen. Det tunge blå teppet blafret litt hver gang han flyttet på seg. Og hver gang det raslet, så endret stemningen i rommet seg. Det ble med ett roligere, mer alvorlig, og vi innså alle plutselig at noe kanskje ikke var blitt gjort riktig. Slike subtile anmerkninger sendte en veldig klar beskjed om misnøye. Jeg kan ennå nærmest føle klumpen jeg fikk i magen.

Imamen snakket om mennesker uten tro. «Hvis en person aldri har hørt om Allah, blir de straffet hvis de ikke

tror?» spurte ei i klassen. Det oppsto litt småsnakking bak meg. «De kan jo ikke det», hørte jeg en av dem si. «Nei, så klart ikke», hvisket en annen. Jeg kjente at jeg ble litt engstelig. Imamen rensket halsen og svarte: «Det er ikke noen i dag som ikke vet om islam og Allah, det er derfor et unødvendig spørsmål. De som ikke tror i dag, velger å ikke tro.» Det oppsto en slags skamfull stillhet, som om vi ble kjeftet på. Den samme jenta som stilte spørsmålet, unnskyldte seg og satt seg ned igjen. Jeg hadde lyst til å stille et spørsmål, men stemningen i rommet gjorde meg nervøs, så selv om spørsmålet brant i meg, så lot jeg det ligge. Tenkte at jeg kunne søke det opp etterpå, og skrev det ned i skriveboken for ikke å glemme det.

Med en gang jeg kom hjem, søkte jeg opp «Hvorfor tror ikke alle på Gud? Islam» i Google og håpet på et svar som satt seg bedre enn imamens ikke-svar. Etter noen klikk kom jeg til en artikkel som forklarte at Allah velger å la noen mennesker forbli vantro. Artikkelen opplyste om at noen mennesker aldri kommer til å «se lyset» uavhengig av hvor mye de har lyst, fordi disse menneskene ikke fortjener Guds velsignelse. Engstelsen vokser i meg, og jeg søkte videre. Lette desperat etter en annen forklaring. Allah kunne da umulig ha bestemt at jeg ikke fortjente hans velsignelse, uten at jeg hadde gjort noe galt? Mine synder rant inn i tankene mine, og sakte men sikkert internaliserte jeg den artikkelen. Den natten gråt jeg meg i søvn.

Fordi jeg følte at jeg ikke kunne snakke med imamen om min tvil, og den intense usikkerheten som vokste i meg, tydde jeg til nettet. Der fant jeg tusenvis av nettsider som på hver sin måte sverget på at de hadde svaret. Hver nettside inneholdt titalls med forskjellige koransitater og utdrag fra hadithene. Mange sider hadde også de samme sitatene og utdragene, noe som gjorde meg forvirret. Hvordan kunne de tolke den samme setningen så ulikt? Én nettside kunne skrive at det å ikke tro på Allah var den største synden i verden, mens en annen kunne skrive at en mangel på tro ikke er grunnlag nok i seg selv til å telle som en synd. Begge nettsidene brukte flere av de samme kildene for å begrunne sine tolkninger. Jeg klarte ikke å tro på de nettsidene som var mer moderate. På et vis så ønsket jeg ikke å bli fortalt at det var greit å være slik jeg var. Jeg ville bli fortalt at noe var galt, og så få en løsning sånn at jeg hadde en klar handlingsplan. Det andre alternativet var å akseptere at jeg ikke trodde, og det føltes for stort og overveldende.

Kapittel 3 - Mandag og fem dager til deadline

Jeg har valgt lørdag strategisk. Jeg orker ikke tanken på å starte enda en mandag med hijab, koranlekser og bønn. Jeg orker ikke tanken på at jeg skal fortsette å vaske meg og be til jeg får sår på armene. Jeg orker ikke lenger tanken på å leve et liv som ikke er mitt. Jeg vil være fri. Jeg vil ha den friheten jeg konstant blir fortalt at finnes. Den friheten andre nordmenn har, den friheten min familie og mine venner finner i moskeen. Jeg har aldri følt den, og kjenner at jeg sårt trenger det. Dette livet jeg delvis er blitt født inn i, og delvis har laget selv, har aldri vært mitt. Det passer meg ikke. Jeg føler meg ikke hjemme i det, og jeg orker ikke tanken på at jeg skal leve slik resten av livet. Samtidig jobber hjernen med en annen løsning.

Jeg sitter ved pulten på kjøkkenet. Vi har store vinduer som dekker en hel vegg, de leder ut til en liten balkong. Vi bor i tredje etasje. Vinduene har ikke gardiner, så jeg har full oversikt over alle bussene og bilene som kjører forbi, mødrene på mammapermisjon som hasteløper for å rekke det ukentlige kafetreffet med venninnene, og de stressa mennene i dress som setter seg inn i og kommer ut av de smale bilene sine. Fantasien strekker seg ut på balkongen, og med ett ser jeg meg selv hoppe fra balkongen og ned i min sikre død. Jeg trekker tanken tilbake igjen og fortsetter nettsøket, men min indre stemme gir seg ikke. «Hvordan skal jeg gjøre det?» Stemmen snakker så lavt at det nærmest er som om jeg hvisker for å holde det hemmelig, selv for meg selv. Jeg vet jo at det er sinnssykt. Jeg vet jo selv at jeg ikke kan gjøre det – hva tenker jeg med? «Om jeg gjør det utenfor leiligheten vår, så er sjansen stor for at mamma ikke finner meg først. Jeg vil ikke at hun skal se meg i den tilstanden.» Selv i min febrilske søken etter en endelig løsning som ikke skader min mor, skjønner jeg at selve handlingen vil være det som skader henne. Men håpet er at om hun i alle fall ikke ser meg eller kroppen min i en slik tilstand, så kan hun prøve å leve et normalt liv i etterkant. «Kanskje jeg skal skrive et brev? Hadde det hjulpet?» Jeg vet ikke engang hva jeg skulle skrevet i dette brevet. Hele poenget med å velge en sånn løsning er jo at mamma skal slippe å få vite at jeg ikke tror på Allah. Hva hjelper det da å fortelle henne om det i et selvmordsbrev? Hva hjelper det å ha en død

datter som ikke tror på Allah? «Skal jeg i så fall skrive ett brev per person i livet mitt, eller et samlet brev til alle?» Jeg kjenner at jeg blir sliten og beveger meg ut mot soverommet mitt. «Jeg kan fortsette i morgen.» Jeg sletter loggen min for sikkerhets skyld selv om jeg vet at mamma ikke klarer å finne den.

Å fortelle henne, og resten av familien, at jeg ikke tror på Allah, er ikke bare skamfullt, men det føles som å dolke dem i ryggen. Min mor gav alt for at jeg skulle kunne leve det livet jeg lever i dag. Hun har taklet meg og alle mine påfunn i håp om at jeg én dag skulle vokse opp til å bli et sterkt, godt og ikke minst produktivt mennesket. Å forlate islam føles som å snu ryggen til alt hun har gjort for meg – som om det ikke har betydd noe som helst likevel. Selvmord er et reelt alternativ. I mitt liv har religionen ikke bare handlet om troen på Gud. Den har vært limet som binder sammen meg og alle rundt meg på et dypere plan. Den er en viten om at vi har visse religiøse forpliktelser overfor hverandre, som ingen av oss noen gang kunne tenkt oss å bryte – selv om vi kan skuffe hverandre på andre måter. Den felles troen på Gud, det felles verdensbildet, tradisjonene, ritualene, gjør at vi blir tettere enn selv blod kan gjøre oss. Dermed føles enhver tanke på å bryte med religionen som et brudd på det løftet, et brudd på hva vi betyr for hverandre – og det var noe jeg aldri trodde jeg kunne komme over.

Kapittel 4 - Bønnen

Livet var enkelt da jeg var femten. Hele verden var svart-hvit. Gråsoner var bare noe politikere sa på TV for å smyge seg unna løgner. I min verden eksisterte det ikke noen gråsoner. Min mor var alt. Skole var teit. Og jeg visste at jeg skulle til helvete. Dette var rammene jeg levde under. Hele min virkelighetsoppfatning var basert på disse tre sannhetene. Alt annet var bakgrunnsstøy.

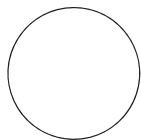
Jeg hadde sett på nyhetene. Jeg visste godt hva som skjedde med folk som forlot religionen sin. Jeg ville ikke bli kastet ut eller snudd ryggen til av familien og vennene mine. Jo mer jeg innså at jeg ikke kunne endre på dette, desto viktigere ble det å finne en løsning. Én løsning ble å forsøke å be meg ut av tvilen. Jeg var overbevist om at jeg kunne be meg «frisk» fra dette. Om jeg bare ba hardt nok, om jeg bare ba ofte nok, om jeg bare ofret søvn og tid for bønnen, så måtte jo Gud gi meg tro. Det måtte jo skje!

Jeg brettet ut det røde bønneteppet med frynsene. Jeg la det utover gulvet igjen, for tolvte gang denne natten. Elleve tidligere forsøk på å komme igjennom bønnen uten avbrekk. Hijaben strammet rundt haken min, og kjolen jeg hadde på meg, følte tung på kroppen. Fjeset mitt var sårt, og tårene som hadde begynt å renne for flere forsøk siden, svei nedover kinnene. Jeg hevet armene mot hver sin side av ansiktet, med håndflatene mot meg, og senket dem sakte ned igjen på magen, den ene over den andre, for å starte bønnen. Idet jeg startet, begynte tankene å spinne igjen. Jeg prøvde å fokusere på den ene frynsen, stirret intenst på den mens jeg dyttet koranversene ut over leppene, ett etter ett. Solen hadde for lengst gått ned. Det eneste lyset i det lille soverommet mitt kom fra eplet på Macbooken. Jeg flyttet synet fra frynsen til eplet og prøvde å fokusere. «Har du husket å pakke for turen i morgen?» Jeg resiterte høyere. «Du har tentamen i morgen, og du har ikke lest nok.» Enda høyere. «Du vet du ikke tror på Allah!» Jeg stoppet. Tårene rant fritt, og pulsen var høy. Jeg avbrøt bønnen, men ble stående med hendene foldet over magen. Neglene mine gravde seg inn i huden min mens jeg forsøkte å holde igjen tårene. Jeg klarte det ikke. Tårene fortsatte å renne nedover fjeset mitt. Hver tåre svei hele veien ned til munnviken min. Kunne jeg fortsette å be da? Måtte jeg vaske meg igjen? Klarte jeg å vaske meg igjen?

Jeg gikk forsiktig til badet. Knokene mine var spruk-

ne og blødde, nesen min flasset, og fjeset mitt følte ut som om det brant. Jeg var utslitt. På badet stilte jeg meg foran vasken. Jeg brettet opp ermene på kjolen og begynte å vaske meg på nytt. Jeg tok opp dusjsvampen og skrubbet huden i glovarmt vann. Jeg fullførte hele ritualet og brettet forsiktig ned kjolen. Huden min var hoven og rød, men jeg var i hvert fall ren. Ren nok til å be. Jeg gikk tilbake til soverommet og sto på det røde bønneteppeet igjen. Endelig greide jeg å fullføre bøn-
nen. Endelig kunne jeg sove. Jeg så bort på klokken. De lysende røde tallene stakk i øynene. 03:57 sto det. «Er dette verdt det?» spurte jeg meg selv før jeg brettet sammen bønneteppeet, satt på alarmer for morgenbø-
nen, tok av meg kjolen og kunne endelig legge meg.

Dette var regelen snarere enn unntaket i to år. Inni-
mellom kunne en bønn ta mye kortere tid, og være en
kjapp og enkel affære – men som oftest var det en langt-
rukken og smertefull opplevelse som endte i en følelse
av håpløshet.

Kapittel 5 - Tirsdag og fire dager til deadline

«**A**lhamdullilah, det går bra. Hva med deg?» svarer jeg kort. En tante jeg har svært lite kontakt med, har ringt mamma. Hun spør hvordan det går med meg, og jeg svarer slik jeg skal. «Takk Gud, det går bra.» Ordene føles tunge i munnen, jeg blir ukomfortabel, men stemmen min høres heldigvis rolig og fattet ut. Hun fortsetter med å fortelle at sønnen hennes har begynt på en koranskole i Palestina for å bli en lærd. Mamma nærmest hyler av stolthet. «Jeg er så glad for at han har viet livet sitt til Allah», svarer hun. «Så det går bedre med ham?» spør mamma. Sønnen hennes var tidligere med i et miljø som drev med narkotika og diverse kriminell aktivitet. Han slet mye med skolen, og kom aldri til moskeen. «Ja, Alhamdullilah. Han har virkelig snudd livet sitt rundt.» Mamma spør om det

er en offentlig skole han går på, eller om den er privat. «Jeg er usikker», svarer tante. «Det er Mohamed og de som driver skolen, så regner med at den er privat.» Jeg lurer på om han driver med det samme jeg gjør – om han prøver å be seg ren, eller om han allerede har bedd seg såpass ren at han nå kan bli sheikh. «Han satt hver dag og leste Koranen høyt for seg selv. Kan du tenke deg det? I flere timer satt han der og leste, og i dag studerer han for å bli en mulla. Min sønn!» Hun sukker fornøyd i telefonen og sier ingenting frem til mamma igjen gratulerer henne og de legger på.

Senere den kvelden spør mamma meg hva jeg synes om det tante sa. «Jeg er glad på hans vegne», svarer jeg. Jeg skjønner hvor hun skal med dette, og prøver å finne på en måte å endre samtaleemne på. «Tror du det finnes sånne skoler jenter kan dra på, Haboon? Hadde du villet dra?» Jeg ser ned på gulvet i skam. Jeg kjenner at tårene presser på, og det svir i øyelokkene. Jeg lukker øynene hardt for å prøve å bli kvitt dem, men det svir fortsatt. «Jeg vet ikke», svarer jeg lavt. «Hva er det?» spør mamma. Hun merker alltid når noe er galt. «Ingenting, jeg er bare stresset over tentamen.» Jeg klør meg på øyenbrynet, løfter hodet og sier fort at jeg må gå og øve.

Jeg kjenner en trang til å gråte og skrike, men setter meg heller forsiktig ned på sengekanten og puster langsomt ut. Jeg vet ikke lenger hva jeg skal gjøre. Skal jeg fortelle

mamma sannheten, eller skal jeg ta denne hemmeligheten med meg til graven? Hva skjer om jeg forteller det? Kommer hun til å kaste meg ut? Hva om hun aldri vil snakke med meg igjen? Da blir jeg jo helt alene i verden. Jeg vet ikke om jeg hadde orket å leve resten av livet mitt alene, uten å kunne snakke med mamma. Nei, jeg orker ikke tanken på det engang. Men hva om hun tar det pent? Hva om hun ikke bryr seg? Den siste tanken får meg nesten til å le. Så klart hun bryr seg. Så klart hun ikke vil ta det pent.

Selv om min mor aldri hadde sagt noe om hvor religiøs jeg burde være, tok jeg hennes reaksjoner på andres barn som en pekepinn. Hennes stolthet over denne tan- tens sønn ble for meg et tegn på at hun kunne tenke seg noe lignende for meg. Dette blandet seg med skammen jeg allerede følte over min seksuelle legning og mangelen på tro, og drev meg videre inn i skammens hjørne. Jeg så ingen annen utvei enn å bli enda mer religiøs, enda mer rigid, enda mer streng med meg selv. Jo hardere jeg prøvde å tro og å bygge opp en fasade av dyp religiøsitet, desto mer fortvilet og håpløs ble jeg over egen fremtid. Denne tankegangen bygget på seg selv og håpløsheten, desperasjonen og den febrilske letingen etter nøkkelen ut, førte meg sakte, men sikkert inn i en selvdestruktiv sirkel. Jeg antok at denne sirkelen kom til å fortsette hele livet mitt, og at den eneste utveien var å bli velsignet med en tro. Hvem denne velsignelsen skulle komme fra og hvordan, hadde jeg ikke peiling

på, men at den måtte komme en dag, var krystallklart for meg. Jeg måtte bare bevise meg selv, vise at jeg var god nok, så måtte den komme en dag.

Kapittel 6 - Presten

Jeg sto opp en morgen for å be. Som vanlig var det vanskelig. Jeg var distrauert og klarte ikke å fokusere på det jeg resiterte. Jeg avbrøt bønnen, vasket meg og starter fra begynnelsen igjen. Igjen rant alle syndene mine inn i tankene mine, og igjen avbrøt jeg bønnen, vasket meg og startet igjen. Jeg gjorde dette ytterligere fire ganger før jeg klarte å be hele bønnen uten å bli distrauert. Jeg avsluttet, brettet sammen teppet og kjente at jeg bare hadde lyst til å legge meg i senga og gråte. Men jeg fikset meg, spiste en kjapp frokost og dro på skolen.

Mine synder ble tyngre og tyngre for meg å bære. Alle gangene jeg hadde baksnakket noen. De gangene jeg hadde stjålet fra en butikk eller kjefet på moren min, hjemsøkte meg ofte i drømmene mine. I en tidsperiode på to måneder hadde jeg mareritt hver kveld. Hver

kveld var det den samme drømmen, men istedenfor å bli mindre skummel, økte frykten for hver gang jeg hadde marerittet. Jeg var forvirret. Jeg hadde kommet til et punkt hvor jeg var overtroisk uten å tro. Jeg var redd for hva som kom til å skje meg om jeg ikke trodde, men den frykten gjorde det også vanskeligere å ikke tro. Om jeg ikke trodde på Allah, hva var det jeg var så redd for? Jeg innbilte meg at disse drømmene kom fra Gud selv, og at han straffet meg for de tankene jeg hadde hatt, og at dette var et bevis på at jeg ikke fortjente velsignelse. Men jeg hadde ingen klar idé om hva Guds velsignelse innebar. Jeg visste at jeg ikke trodde på helvete og himmelen, men jeg var fortsatt redd for å bli sendt til helvete.

Jeg bestemte meg, ganske impulsivt, for å dra til en kirke og snakke med en prest. Jeg følte ikke at jeg kunne lufte disse tankene til min imam eller mine venner, men hadde fortsatt behov for å snakke med en religiøs autoritet. Jeg trengte at noen religiøse sa at jeg fortsatt var verdig. At det fortsatt var håp. Så jeg dro til en katolsk kirke og ba om å få skrifte. Jeg forventet et rom med et skille mellom meg og presten, slik man ser i filmene, men i stedet satt vi i et rom og snakket ansikt til ansikt. Jeg fortalte ham om alle mine synder, og hva jeg hadde båret på i det siste. Han så bekymret ut, noe som fikk det til å knyte seg i magen min. Han spurte meg om hvorfor jeg mente at jeg ikke var verdig, og jeg refererte til en artikkel jeg hadde lest om frafall. Han så ned på

skoene sine og pustet dypt inn før han snakket. «Jeg er ikke godt kjent med islam, og kan derfor ikke referere til direkte sitater fra Koranen. Men jeg tviler sterkt på at Gud velger ut noen mennesker og lar dem leve i en evig fortvilelse. Utfra det du har fortalt meg i dag, er det ingenting som tyder på at du skulle vært uverdigg. Tvert imot viser du selvinnsikt og ydmykhet, noe alle religioner er enige om er gode egenskaper for mennesker å ha. Jeg tror du skal slutte å tenke på den artikkelen, og heller fokusere på ditt forhold til din religion og søke råd fra de overhodene som er i moskeen.» Stemmen hans var rolig og bestemt, men det var fortsatt ikke trøstende. Han ba meg gjenta en bønn og sendte meg hjem.

På vei hjem bestemte jeg meg for at jeg aldri skulle fortelle dette til noen.

Kapittel 7 - Onsdag og tre dager til deadline

«**A**bbby, you're going to be late!» Mamma roper fra stuen. Hun har alltid brukt dette kallenavnet på meg. Jeg vet ikke hvorfor. Jeg sitter på sengekanten og prøver å mane opp nok mot til å si ifra at jeg ikke skal til moskeen i dag – eller noensinne. «Abby! Kom igjen!» Jeg reiser meg forsiktig. Jeg har verken hijab eller abaya på meg. Jeg har ikke pakket koranen min, eller leksene jeg skulle ha gjort i går. Jeg går i en joggebukse og hettegenser med håret stående til alle kanter, overhodet ikke klar for verken moskeen eller omverdenen. Det er onsdag ettermiddag, og vanligvis gjør jeg meg klar til å dra til moskeen på denne tiden, men i dag har jeg bestemt meg for at jeg ikke vil. Jeg vil ikke dra og late som om jeg bryr meg i flere timer. Jeg vil ikke være i moskeen eller gå med hijab i dag. Jeg vil ikke gjøre noe

av det. Så jeg går forsiktig ut mot stuen og gjør meg klar for å møte mamma. «Jeg skal ikke dra i dag», sier jeg prøvende. Stemmen min er rolig, men skjelven. Jeg renser halsen i håp om at det skal gjøre den mer stødig. Det hjelper ikke. «Hva mener du? Selvfølgelig skal du det.» Jeg puster dypt inn, ser på mamma, og gjør meg klar til å stå imot henne. Jeg dytter ordene ut av munnen min og gjør meg klar for å få kjeft. «Nei, jeg skal ikke det.» Jeg tar pause. Lar ordene henge i luften. Jeg ser mammas ansikt forvrengt seg, men jeg forstår ikke om hun ser forvirret eller sint ut. Jeg blir redd, og kjenner at pulsen min stiger. Tør jeg dette? «Hvorfor ikke?» spør hun rolig. Magen min knytter seg, jeg tar et skritt bakover og ser på henne. «Jeg ... Ehm ... Imamen har avlyst timen i dag fordi kona hans er syk.» Jeg ser på mamma, og ser at hun ikke tror på meg, men jeg vet også at hun ikke kommer til å gjøre noe nummer ut av det. Hun stoler på meg. Hun har jo ingen grunn til ikke å gjøre det. Jeg drar jo vanligvis til moskeen hver helg. «Å ja, det visste jeg ikke. Greit, men da må du øve på tentamenen din.» Jeg puster forsiktig ut, nikker fort og rasker meg inn på rommet mitt igjen. På lørdag skal jeg fortelle henne sannheten.

Kapittel 8 - Seksualitet

Det var en tid da jeg trodde at homofili ikke gjaldt jenter og kvinner. Da jeg trodde at det kun var gutter som kunne være homofile, og da spesifikt feminine gutter. Jeg hadde aldri hørt noen betegne en kvinne som homofil, og heller aldri hørt noe snakk om at en kvinne var «for feminin». Jeg antok at dette var enda en «gutteting» og ignorerte hele begrepet i flere år før det plutselig ble en realitet i mitt eget liv. Jeg hadde aldri planlagt å falle for noen – og spesielt ikke en annen jente. Jeg hadde aldri tenkt meg at jeg i det hele tatt kunne det. Så da det endelig skjedde, da jeg endelig traff en jente og falt pladask, klarte jeg ikke å erkjenne eller innse at det var homofili det var.

Snøen smeltet under skoene våre og etterlot seg et stjerneformet fotavtrykk etter oss. Det var det eneste tegnet på at vi hadde vært der, sammen. I to år var det slik.

Flere tusen kilometer med stjerneformete fotavtrykk, og kvelte latter, etterfulgt av en kvelende stillhet. To 14-åringer som vandret i snøen.

Jeg husker det knøt seg i magen hver gang det gikk en fremmed forbi oss. Jeg var redd for at hen skulle se rett på oss, jeg var redd for hva hen tenkte, jeg var redd for hva hen kunne si. Den samme stikkende smerten i magen dukket også opp da jeg kom hjem fra våre lange turer rundt i byen og mamma spurte hvor jeg hadde vært, eller hvem jeg hadde vært sammen med. Hver gang noen spurte meg om deg, løy jeg på impuls. Jeg visste ikke hva jeg skjulte, men jeg følte en trang til å skjule det. Vi gjorde jo ingenting galt? Vi gikk bare tur. Turer som varte i evigheter. Turer jeg lengtet til mens jeg var på skolen. Av og til holdt vi hender, men det var bare når du ble opprømt over noe. Hver gang du ble opprømt, var det som om det pulserte i hele deg, og resultatet var en eksplosjon av lyder og bevegelser. Hender, armer og ben overalt. Hver eneste gang mistet du balansen og falt. Og hver eneste gang lo jeg høyt av deg og hjalp deg opp. Hver bevegelse, hvert humør, hver samtale ble rutine, men det var fortsatt like spennende som første gangen. Læreren din som hatet deg, men som egentlig bare visste at du kan bedre. Fyren i klassen din med den stygge rosa luen og den samme lange røde T-skjorta som alltid gikk forbi deg og hvisket «Lesbe» rolig slik at ingen andre hørte hva som foregikk. Kantinedama som lot deg ta mat selv om du ikke hadde

penger, fordi hun visste at du ikke hadde råd til det. Vi hadde gått gjennom alt, men du var like sint, irritert og rørt hver gang – og hver gang falt jeg for deg igjen.

«Hvorfor er vi aldri hos deg egentlig?» spurte du. Vi hadde snakket om dette tidligere, men slik som alt annet tok du det opp med jevne mellomrom. «Hvorfor er vi aldri hos deg?» spurte jeg tilbake. Vel vitende om at ingen av oss hadde likt det hjemme hos deg. Men vanligvis sluttet du å spørre når jeg påpekte det. «Du har jo ikke lyst til å komme til meg uansett, men jeg har lyst til å komme til deg. Pluss, du har møtt moren min, men jeg har aldri møtt din.» Dette var nytt territorium. Du hadde alltid latt det ligge etter første svar, men denne dagen spurte du videre. Jeg pustet dypt inn og kjente at jeg ble nervøs. Jeg visste egentlig ikke hvorfor vi ikke kunne være hos meg. Jeg visste heller ikke hvorfor jeg i det hele tatt gjemte deg for moren min. Jeg slapp hendene dine for å skjule at jeg svettet. «Det er ikke noe gøy hjemme hos meg. Det er ingenting vi kan gjøre der», svarte jeg. Jeg så ned på bakken, på snøen vi ikke hadde tråkket på ennå. Jeg zoomet inn og følte at jeg kunne se hvert eneste snøfnugg, det ene oppå det andre. «Vi gjør jo ingenting ute heller. Vi går bare de samme turene vi alltid går.» Du hadde rett, men jeg likte disse turene. De var et avbrekk fra livet hjemme. Et avbrekk fra bønner og fasten, moskeen og Koranen. «Jeg liker å gå tur, jeg. Jeg trodde du også gjorde det.» «Jo, men jeg vet ikke – jeg er litt lei av det.» Jeg visste

ikke hva jeg skulle svare, så jeg lot være. Håpet at du skulle fylle stillheten slik du alltid gjorde. «Altså, jeg vet du ikke har fortalt moren din om meg, men du kan jo bare si at vi er venner?» Jeg ble enda mer nervøs, og svetten rant. Jeg visste ikke hva jeg skulle si, og jeg forsto ikke hvorfor jeg ble så nervøs, men jeg kjente at jeg ikke klarte å se på deg. «Jeg kan fortelle henne om deg i morgen. Jeg har en stor prøve i morgen, jeg tror jeg må dra hjem nå.» Jeg fikk panikk og visste ikke helt selv hva jeg drev med. Du så spørrende på meg, men lot meg gå likevel. «Greit, send melding når du har snakket med henne.» «Ok.»

Da jeg kom hjem, skyndte jeg meg til badet. Jeg orket ikke å snakke med mamma, orket ikke å lyve om hvor og hvem jeg hadde vært med. Jeg satt meg ned på gulvet og skrudde på vasken. «Hva skjer nå?» tenkte jeg. Jeg kunne jo ikke fortelle mamma om deg, og jeg ville ikke ta deg med meg hjem og late som om du var en venninne. Hvis jeg ikke tok deg med hjem, var jeg redd du ikke ville møtes lenger. Situasjonen føltes umulig, og jeg visste ikke selv hva den rette løsningen var. Jeg fikk lyst til å droppe all kontakt med deg i håp om å bli kvitt hele situasjonen, men jeg visste jeg ikke ønsket det heller. «Haboon, går det bra?» Mamma sto utenfor. Jeg kunne høre nølingen i stemmen hennes. Jeg visste at hun forsto at jeg ikke vasket ansiktet mitt eller dusjet, men jeg orket ikke å gå ut. «Ja, jeg bare tar av sminken.»

Neste morgen ignorerte jeg deg på skolen. Jeg svarte monotont og uten noe iver i stemmen min da du hilste på meg i gangen. Jeg svarte ikke på meldingene dine. Jeg sa nei da du spurte om å gå tur. Jeg kuttet deg sakte, men sikkert ut. Ikke fordi jeg hadde lyst til det, og ikke fordi det var enklere å kutte deg ut, for det var det ikke. Det var fordi jeg ikke visste hva annet jeg kunne gjøre.

Denne relasjonen betydde mye i mitt liv selv om den endte brått. Den brå avslutningen var nettopp det som skulle til for å starte en evig voksende spiral av tanker og følelser inni meg, og da tankene hadde startet, var det umulig å sette en stopper for dem. I min forvirring og frykt kuttet jeg deg fullstendig ut fordi det var enklere enn å måtte gå inn i meg selv og prøve å røre ved sårbare aspekter og de «sannhetene» jeg hadde blitt fortalt gjennom hele livet. Men realiteten var at jeg var og er skeiv. Sannheten var at jeg var forelsket i deg, men ikke torde å ta deg med hjem fordi jeg var redd for at jeg kom til å bli latterliggjort slik de feminine guttene ble. Jeg var redd for å bli avvist av dem som sto meg nærmest, og i det øyeblikket så vurderte jeg ikke vår relasjon som viktig nok til å ta et klart standpunkt, eller i det hele tatt å stille spørsmål. Det var på et vis enklere å ignorere hele situasjonen, lukke det vekk og gå videre med livet mitt som om det aldri hadde skjedd. Det eneste problemet var at når man har innsett en sannhet ved seg selv man tidligere ikke visste, er det etterpå umulig å late som om man ikke vet det igjen.

Kapittel 9 - Torsdag og to dager til deadline

«Kan du følge meg hjem? Jeg er mørkredd», spør Sara. Hun ler litt av seg selv, men jeg vet at hun mener det. Vi begynner å gå sammen mot bussen hennes, og før jeg vet ordet av det, hører jeg meg selv si: «Jeg tror ikke at jeg orker å leve lenger.» Jeg blir tatt på sengen av min egen innrømmelse, og er redd for hvordan Sara kommer til å reagere. Jeg håper hun ikke blir lei seg eller sint. Hun stopper opp og ser på meg. «Det må du», svarer hun. Og idet hun sier det, skjønner jeg at hun ikke sier det ut av kjærlighet. «Det er haram å ta selvmord, det vet du.» Jeg nikker lydig og tar det ikke opp igjen. Det er tross alt ingenting jeg kan si imot det. Det er haram å ta selvmord, selv om akkurat det virker som det minste problemet akkurat nå. Likevel sier jeg ingenting imot og følger Sara videre hjem. Ved siden av

der Sara bor, er det en lekeplass. «Kom, la oss huske!» utbryter Sara. Jeg følger etter med knuter i magen.

Sandkornene samler seg mellom tærne mine idet jeg dytter dem lenger inn i sandhaugen vi har bygget. Jeg og Sara sitter på hver vår huske og gynger forsiktig frem og tilbake. Det er en sommernatt midt i juli, og selv om luften er fuktig, er den tykk av varme. Det er faktisk så varmt at ingen av oss har på jakke eller sko. «Hva tenker du å gjøre da?» spør Sara tvilende. Jeg ser bort på henne og innser at hun gråter. «Jeg vet ikke», svarer jeg og prøver å late som om jeg ikke la merke til tårene som rant nedover kinnet hennes. Sara og jeg har aldri snakket om dette før. Dette er første gangen hun hører meg si noe som minner om tvil, og jeg innser at det kanskje ikke var så lurt å overraske henne med dette på denne måten. «Jeg vet bare ikke om det er vits i å fortsette når jeg vet jeg lyver», fortsetter jeg. Jeg håper at hun skal forstå. Jeg håper det jeg sier, gir mening, selv om jeg også forstår at vi står så uendelig langt fra hverandre på dette temaet. «Du kan jo prøve å snakke med en imam», foreslår hun, uvitende om alt jeg har gjort de siste årene. Alle timene brukt på koranlesing, alle nettene brukt på bønn, alle Google-søk, alle hevelser og utslett jeg har påført meg selv i håpet om å finne en annen løsning. «Du vet det ikke hadde hjulpet. Jeg vet selv at jeg ikke lenger vil være en del av moskeen eller islam. Jeg vet bare ikke hvordan jeg skal gjøre det uten at det skaper så mye bråk.» Sara sukker. Det tar

lang tid før hun sier noe, og i mellomtiden kjenner jeg avstanden mellom oss vokse. Det er nesten som om jeg kan se lekeplassen strekke seg. «Da får du gjøre som du vil. Men bråk blir det uansett.» Jeg føler meg lettet for at hun ikke prøver å overtale meg, men den lettelsen varer ikke lenge. «Hva skal du si til moren din? Og skal du fortelle henne det nå, eller vente til du er ferdig på videregående?» Jeg lar spørsmålet henge i lufta og reiser meg fra husken og blir stående litt ved enden av lekeplassen. Luften er ikke lenger tykk, og det har begynt å blåse litt. Solen har begynt å stå opp, og bussene kjører nå forbi den ene etter den andre. «Jeg tror jeg må dra hjem nå», sier jeg lavt. Utslitt, redd og forvirret drar jeg hjem og bestemmer meg for at jeg må lage en plan for hvordan jeg skal si det til mamma.

Kapittel 10 – Depresjon

Jeg var tolv år første gangen jeg prøvde å oppsøke hjelp, men gav opp fordi jeg innså at jeg ikke greide å forklare hva som foregikk. Jeg ble aldri fortalt hva depresjon gikk ut på. Det kom aldri en helsesøster inn og fortalte om depresjon. Ei heller nevnte noen leger eller lærere det opp gjennom årene. Det var ikke før jeg fikk min egen PC at jeg fant ut om psykiske lidelser, og etter flere måneder med surfing, selvdagnostisering og frykt, fortalte jeg mamma om marerittene, om hvordan hjertet mitt gjorde vondt, og at jeg hele tiden ville gråte. Som den bekymringsfulle moren hun var, tok hun meg med til legen. Men min mor var også oppdratt i en kultur hvor psykiske lidelser ikke er et tema, og i verste fall en straff fra Gud. Så mens jeg siktet på å få meg hjelp mot de vonde følelsene, var hun mer opptatt av det vonde hjertet mitt.

Vi ble kalt inn til det trøtte legeværelset. Det sto to stoler langs veggen – én for mamma og én for meg. Jeg satt meg innerst og gav jakka til mamma. Hun satt seg ned, sukket litt og brettet sammen den lille rosa jakken min. Veggene var slitne og gulaktige. Det var en plakat på hver side av veggen. Det hele kjentes overveldende. Som om jeg ble kvalt av informasjon jeg ikke forsto. Mamma og legen gikk gjennom personopplysninger, og jeg noterte meg den strenge stemmen til legen. Han het Kevin. Det minnet meg om en annen kompis i klassen som også het Kevin, og i min naivitet enset jeg ikke at dette var noe man helst tenkte stille for seg selv, og valgte heller å fortelle legen om den andre Kevin. Jeg fortalte om viskelæret hans og hvordan han slikket på det for å få det til å fungere bedre. Jeg fortalte om læren vår som ble sint på Kevin og ba han stå alene i gangen. Jeg fortalte at Kevin så ut som om han hadde grått da han kom tilbake. Legen smilte høflig, nikket raskt og snudde seg tilbake til datamaskinen og notatene sine. «Er han sint på meg?» spurte jeg mamma på somalisk. Hun så spørrende ut, men svarte rolig «Nei, han er bare opptatt.» Jeg sluttet å snakke og så ned på bena mine. Dinglet dem frem og tilbake for å distrahere meg fra smerten i hjertet som ble vondere for hvert sekund.

Etter en stund spurte legen om hvorfor jeg var der, og før jeg fikk frem noe som helst, svarte mamma på sin gebrokne halvt-norsk, halvt-engelske variant: «Hun har vondt i ... ehm, her heart.» Kevin stoppet opp, så

på meg og spurt hvor lenge jeg hadde hatt det – på engelsk. «For about three weeks», svarer mamma. Også hun på engelsk. «Haboon, har du vondt i hjertet?» Bena mine stoppet å dingle, og jeg innså at jeg måtte møte blikket hans. Men plakaten hang rett bak hodet hans, og jeg var allerede kvalm. «Nei», svarte jeg impulsivt. Jeg visste ikke hvorfor jeg løy, men jeg visste at jeg ville ut. Nå! «Kan vi gå?» spurte jeg mamma – på somalisk. «Nei, du må fortelle legen hvor du har vondt», svarte hun – på norsk. Jeg så henne inn i øynene og håpet at hun skulle forstå alvorret. Og som om mamma skulle vært en tankeleser, reiste hun seg plutselig, ba Kevin om unnskyldning og sa at vi måtte rekke noe annet. Vi var ute av døren før Kevin rakk å svare.

Ute på gata var det plutselig mange mennesker. Busse-
ne kjørte om hverandre, og høye mennesker med rygg-
sekker og damer med vogner dekket hver centimeter så
langt øyet kunne se. Jeg ble overveldet igjen, men fulgte
etter mamma og tok lydig på meg jakka igjen. «Går det
bra?» spurte mamma. «Ja, jeg hadde bare ikke vondt
lenger, så jeg ville hjem og se på TV.» Mamma gikk
fortere enn vanlig, og jeg måtte småløpe for å holde føl-
ge. «Mamma, kan vi spise pizza i dag?» Hun stoppet,
snudde seg mot meg og ordnet og fikset med jakken og
skjerfet mitt. «Jeg må jobbe, Haboon. Men hvis du vil,
kan jeg kjøpe en til deg nå på veien, så kan du spise den
etterpå?» Mamma skulle jobbe sent igjen. Hun jobbet
i en restaurant. Jeg hadde aldri vært der, og visste ikke

hvor det var, men hun kom alltid hjem veldig sent. Vi
begannte å gå igjen, og nok en gang var det vanskelig å
holde følge. «Ok, kan Josef sove over? Jeg blir redd ale-
ne.» «Ja, så klart», svarte mamma med lysere stemme.
«Bare pass på å spørre bestefaren hans.»

Om jeg kunne ha endret én ting, så hadde jeg forblitt i
det legeværelset og prøvd å forklare legen hvordan jeg
hadde det. Mulig det kunne spart meg mange, mange
år med forvirring og skam.

Kapittel 11 - Fredag og én dag til deadline

Lukten av mammas kaffe og sigaretter trekker inn til soverommet mitt gjennom vinduet. Jeg har ennå ikke slått av alarmen, og den ulende lyden er overveldende. Klokka er 7 på morgenen, og jeg reiser meg opp fra senga, går mot badet for å gjøre meg klar til skolen. Jeg hører mamma gjøre seg klar for jobb, og med ett slår det meg: Jeg må bli hjemme i dag. Jeg må ha tid til å planlegge hva jeg skal si, og hvordan jeg skal gjøre det. Jeg venter til mamma har gått ut døra før jeg løper inn på rommet mitt igjen, drar opp en skrivebok og datamaskinen og begynner å søke opp informasjon på nett. Jeg søker opp mennesker som har forlatt islam, og finner fort ut at det er et eget begrep for hva jeg er i ferd med å gjøre – murtad fitri – en som er født av muslimske foreldre, men som senere faller fra. Der, svart på

hvitt, står det. «Murtad fitri.» Jeg hvisker det til meg selv og kjenner på det. Selv om betydningen skremmer meg og gjør at magen min knytter seg, tar jeg meg selv i å hviske det flere ganger på rad. Jeg kjenner at ordet fester seg til meg, og før jeg helt har skjønt det, har jeg internalisert ordet som om det allerede er en del av min identitet. Jeg er redd, men på mange måter føles denne frykten annerledes enn den jeg bærer med meg hver dag. Dette er en roligere frykt, den samme type frykten som før en stor prøve eller eksamen. Det er en frykt full av spenning og forventning. Jeg søker meg videre til forumer og blogger hvor folk forteller sin historie. De forteller om trusler, kidnapping og mordforsøk, og av de historiene jeg leste, så måtte flesteparten flykte for livet. Jeg tar meg selv i å bli nervøs. Hva om noe av dette skjer meg? Jeg vet jo på ett nivå at det ikke kommer til å gjøre det, men hva om?

Jeg søker videre og begynner å tenke over hva jeg kommer til å trenge om jeg blir kastet ut hjemmefra. Et sted å sove, noen klær, hygieneprodukter og pass er de første tingene jeg kommer på. Jeg pakker en liten bag, ikke for stor i tilfelle mamma finner den, med saker og ting jeg tror jeg kommer til å trenge. Så ringer jeg NAV. Jeg skisserer situasjonen løslig og spør om det er noen steder jeg kan sove i tilfelle jeg kommer til å trenge det. De forteller at jeg må vente og se, og ta kontakt med dem igjen hvis det oppstår noe. Jeg prøver Barnevernet istedenfor. Jeg forstår at jeg må være mye mer detal-

jert i min forklaring. Jeg trenger at de skjønner alvorret. Barnevernet er nå min siste sjanse til å sikre meg hjelp i tilfelle jeg skulle trenge det, og det er viktig at de skjønner det. Det er en ung kvinne som tar telefonen når jeg ringer. Jeg forteller henne alt. Jeg går gjennom hele historien, forteller henne om islam, om hvorfor jeg ikke tror lenger, om hvordan denne mangelen på tro har påvirket meg. Jeg forteller henne at jeg er redd for at jeg skal bli kastet ut hjemmefra, og at jeg ikke vet hvor jeg skal gå om det skjer. Det er tydelig at hun er oppriktig bekymret. Hun tar meg på alvor og gir meg kontaktinformasjon som hun ber meg ringe med en gang om noe skjer. Jeg takker for hjelpen, noterer ned all informasjonen i en gammel skrivebok, som også blir pakket ned, og så venter jeg. Venter på at mamma skal komme hjem igjen, venter på det rette øyeblikket. Nå som planen er lagt, er jeg roligere. Jeg kjenner meg beredt og klar på en annen måte. Nå vet jeg at om noe skulle skje, får jeg hjelp, og det gjør at jeg står litt trygvere. Jeg puster ut og beroliger meg selv, gjør meg klar for morgendagen.

Klokka har blitt 23:00, og jeg må prøve å sove. Jeg har skrevet manus for hva jeg skal si, pakket eiendeler og gjort meg klar. Det siste som gjenstår, er å faktisk gjøre det.

Kapittel 12 – Deadline

Nå er dagen kommet, og i motsetning til det kaoset jeg trodde jeg kom til å føle, så kjenner jeg meg rolig. Indre ro har aldri vært en del av mitt liv, men i dag brer den seg gjennom kroppen min og helt ut til fingertuppene. Jeg blir liggende i sengen lenger enn jeg pleier, og bare tar inn livet mitt. I dag er den siste dagen jeg lever i dette livet. I dag er den siste dagen jeg er ubekvem i egen kropp og eget liv. I dag er det slutten på en fire år lang indre krig, og det hele skal ende med én samtale. Alt står og faller på denne samtalen. Resten av livet mitt og hvordan det blir, er avhengig av denne samtalen. Men fortsatt er jeg rolig. Jeg gleder meg ikke, jeg gruer meg ikke – jeg er bare rolig. Ute begynner sola å komme opp, men vinden er det eneste jeg legger ordentlig merke til. Den slår i vinduer og vegger og suser forbi. Det er fortsatt tidlig, og mamma har ikke stått opp ennå. Jeg beveger meg sakte ut av senga og

går mot badet. Jeg vil se meg selv i hijab og abaya en siste gang. Jeg vil kunne si adjø til skikkelsen i speilet. Jeg tar på meg hijaben og abayaen og står musestille på badet foran speilet. Jeg stirrer på meg selv så lenge at jeg nesten ikke gjenkjenner meg selv. Kroppen min er anspent i starten, men etter hvert som jeg innser at disse plaggene ikke lenger er en del av min hverdag, og dermed ikke en del av meg, slapper jeg av. Faktisk slapper jeg av så mye at jeg gråter gledesårer. Jeg tar av plaggene, bretter dem sammen og legger dem bakerst i klesskapet, vel vitende om at jeg aldri kommer til å ta dem ut igjen.

Mamma våkner mye senere enn forventet. Hun drar seg sakte inn på badet, og så til kjøkkenet for sin daglige kaffe. «God morgen», sier hun. Jeg klarer så vidt å svare før hun spør meg om jeg har bedd i dag. «Nei, ikke ennå», svarer jeg rolig. Jeg nærmest hvisker ordene fordi jeg er redd hun skal legge merke til et alvor – som om stemmen min kan avsløre hver eneste tanke som svirrer rundt i hodet mitt. Kan hun se det på meg? Kan hun se at i dag er dagen? Forventer hun det? Plutselig kjenner jeg et stikk av dårlig samvittighet. Hva om hun ikke ser det komme? Hva om hun blir helt satt ut? Skal jeg kanskje vente litt og gjøre det saktere gjennom flere samtaler? Nei. Jeg gjør det i dag. «Er du sulten?» Mamma står fortsatt på kjøkkenet med kjøleskapet på vidt gap og halve kroppen inni. Jeg er så kvalm at jeg ikke orker tanken på frokost, men om jeg sier nei, kommer

hun til å skjønne at noe er galt. «Ja, hva lager du?» spør jeg. «Tenkte å lage anjeela med te, vil du ha det?» «Ja, det høres digg ut.»

Resten av morgenen går som vanlig. Jeg unngår alle mammas spørsmål om hvorfor jeg ikke har bedd ennå, og hun lar som vanlig være å grave videre. Mamma kjenner meg nok til å vite at det ikke er vits i å grave.

Jeg har bestemt meg for at dette er øyeblikket. Midt mellom middag og TV-titting. Jeg orker ikke å gå gjennom denne dagen uten å ha sagt det. «Mamma, kan jeg snakke med deg?» spør jeg, og som vanlig er dette min måte å spørre mamma om hun kan slå av TV-en og følge med på hva jeg skal si. Hun skjønner med en gang at jeg mener alvor, for idet hun snur seg mot meg, har jeg tårer i øynene. Det tar lang tid før jeg sier noe som helst. Stillheten er som et tungt teppe mellom oss, men etter hvert klarer jeg å samle meg nok, men ikke nok til å finne riktige ord. Øyeblikket blir ikke like elegant utført som jeg hadde planlagt, for før jeg vet ordet av det, hører jeg meg selv si: «Jeg er ikke muslim.» Mamma ser på meg, forvirret og redd. Det er tydelig at hun ikke forstår hva jeg mener, og jeg føler en trang til å utdype. «Jeg tror ikke på Allah. Jeg har prøvd i mange år å bygge opp min iman, min tro, men det har ikke funket – og jeg er lei av å være sliten hele tiden.» Mamma er fortsatt stille, hun har fortsatt det samme forvirrede ansiktsuttrykket med frykt i øyene. «Hvorfor

tror du ikke på Allah?» spør hun med en så rolig stemme at jeg nesten blir redd. «Jeg vet ikke. Jeg har bare aldri gjort det. Husker du da jeg gikk i klassen til sheikh Mohammed? Jeg trodde aldri på hva de sa, og stilte spørsmål hele tiden, til jeg til slutt ble kastet ut av klassen.» «Jeg husker det, Haboon, men jeg trodde du bare var nysgjerrig og pratsom.» Hun blir stille, og avstanden mellom oss vokser. Jeg prøver å finne ordene som kan bringe oss nærmere. Jeg tenker og tenker, men det kommer ikke noen ord. Hva kan jeg si som døyver en slik beskjed? Hva kan jeg si som får mamma til å forstå at jeg ikke har endret meg? Til slutt klarer jeg ikke mer og sier bare «Unnskyld» før jeg reiser meg forsiktig og forlater stuen. Den kvelden snakker ikke jeg og mamma sammen i det hele tatt.

Neste uke begynner, men vi snakker fortsatt ikke. Jeg er både stolt av meg selv og livredd. Har jeg valgt feil? Skulle jeg ha ventet? Burde jeg ikke ha gjort det i det hele tatt? Det går flere dager før jeg tør å ta opp temaet igjen, men etter å ha fortalt nyheten til venner og resten av nettverket mitt føles det lettere å snakke med mamma også. For meg ble nyheten mer ekte når den også eksisterte utenfor våre fire vegger. Som om min «of-fentlighet» betrygget meg i at dette var ekte, jeg hadde faktisk klart det – endelig.

«Kan vi snakke?» spør jeg mamma idet hun kommer inn døren. Hun rekker ikke engang å ta av seg yttertøy-

et. Hun blir med ett alvorlig, og jeg innser at dette er vanskeligere for henne enn jeg antok. All den tiden jeg hadde bekymret meg for hvordan mamma kom til å reagere, hadde jeg aldri vurdert at hun kunne bli lei seg. Jeg var redd for at hun kom til å bli skuffa eller sint og kaste meg ut, men det hadde ikke falt meg inn at hun skulle bli dypt såret. «Når bestemte du deg for dette?» spør hun. «Jeg bestemte meg aldri, jeg ville jo være en god muslim. Jeg prøvde veldig hardt og gikk langt for å prøve å finne troen, men til slutt måtte jeg innrømme at jeg ikke klarte å finne en tro som ikke eksisterte for meg.» «Hvorfor sa du aldri noe?» Og idet hun spør, innser jeg hva dette handler om. Hun var såret og lei seg for at jeg ikke hadde delt dette med henne. For at jeg hadde gått i årevis og holdt på en så stor hemmelighet og ikke delt den med henne på tross av at hun er den jeg deler alt med. Det handler ikke om hvorvidt jeg er religiøs eller ei, eller hva jeg tror på, men tilliten og båndet mellom oss. «Jeg var redd du skulle bli sur», sier jeg rolig. Plutselig kjenner jeg at jeg ikke er redd for noe av det lenger. Nå er jeg bare trist. Trist over at jeg hadde undervurdert henne. Trist over at jeg ikke hadde gitt henne tilliten hun fortjente. «Jeg hadde aldri gjort det, det vet du. Jeg forstår bare ikke hvorfor du har løyet så lenge. Jeg har aldri presset deg til å gjøre noe som helst. Når du ville begynne med alt dette, så trodde jeg du bare ville bli mer praktiserende, men om du ikke ville det, så kunne du bare ha sagt det. Det hadde gått fint uansett.» På et vis er jeg mer skamfull nå enn det

jeg har vært i alle disse årene. Jeg har brukt så mange år og så mye tid og krefter på å pakke meg selv og livet mitt inn i en skam som til slutt viste seg å være totalt unødvendig. Jeg blir også sint på meg selv. Hvor mange år har jeg kastet bort? Hvor lenge har min psyke måttet lide for ingenting? Hvorfor prøvde jeg så hardt når jeg visste at det ikke kom til å funke uansett? «Unnskyld. Jeg skulle ha sagt i fra. Jeg var bare redd», svarer jeg tilbake med alle disse spørsmålene svirrende rundt i hodet mitt. Mamma flytter seg nærmere meg og gir meg en klem. «Det går fint, Haboon, men du trenger ikke å gjemme sånt fra meg. Jeg bryr meg ikke om hva du kaller deg, eller hvilken vei du velger i livet, så lenge du er et godt menneske.» Det svir i øyelokkene, og årene er umulig å holde tilbake. Jeg griper muligheten og forteller mamma den andre hemmeligheten også. «Kan jeg fortelle en ting til?» «Selvfølgelig», svarer mamma. «Jeg liker jenter også.» Pulsens min stiger igjen, og jeg blir varm i ansiktet. «Hva mener du med 'også'?» «Jeg mener at jeg liker både jenter og gutter.» «Når fant du ut av dette?» Jeg tenker tilbake og innser at jeg ikke husker eksakt når jeg visste det. «Jeg vet ikke, jeg har bare alltid visst det.» «Hvis det er slik du føler, Haboon, så er det slik du føler. Det går fint.»

Det gikk ikke slik jeg trodde, det overgikk alle mine forventninger. Jeg var ikke forberedt på at det skulle gå så bra, og resultatet gjorde meg skamfull. Skamfull over at jeg hadde undervurdert moren min. Skamfull over

at jeg hadde pint meg selv så lenge forgjeves. Skamfull over at jeg hadde latt meg selv bli påvirket av alt jeg hadde lest og hørt. Skamfull over at jeg ikke hadde hatt mer tro på mine venner, min familie og mest av alt min mor. Jeg var skamfull, men også overlykkelig og lettet. Nå kunne jeg være den jeg var på ekte. Nå kunne jeg leve det livet jeg alltid hadde sett for meg. Nå kunne jeg være fri til å eksistere fritt.

Etterord – Mennesket jeg er i dag

T iden etter ble omtrent slik jeg hadde sett for meg. Jeg var forberedt på kritikk og sladder. Jeg var forberedt på at folk ikke kom til å være enig i eller forstå mitt valg. De første dagene etter at folk rundt meg fant ut av nyheten, ble jeg nedringt av bekjente, kjente og fremmede. Fremgangsmetoden var variert, og noen var mer aggressive enn andre, men jeg sto på mitt. Det var ikke aktuelt for meg å engang vurdere å gå tilbake på valget mitt eller la meg overtale. Jeg hadde tatt mitt valg. Jeg hadde brukt lang tid på å komme til dette punktet, og jeg var ikke villig til å la noen andre være en del av det eller få meg til å skamme meg over det. Så jeg fortsatte å stå på mitt, gang på gang. Jeg gjemte meg ikke unna, jeg skjulte meg ikke – jeg levde livet mitt åpent og synlig for folk. Jeg var ærlig om at jeg ikke trodde på Allah, og

jeg skjulte ikke at jeg gjorde ting som var haram. Det var ikke relevant for meg hva som var haram eller ei. Ettersom jeg ikke var muslim, så nektet jeg å la andre få meg til å føle meg skamfull. Jeg var sta på at jeg ikke kom til å late som om jeg fortsatt var troende. Jeg kom ikke til å komme tilbake til moskeen eller ta en samtale med en imam. Den tid var forbi, og nå var jeg endelig fri. Men til den dag i dag føles det fortsatt veldig skamfullt de få gangene jeg og mamma snakker om hvor tøft valget mitt var for henne.

Én av tingene jeg innså gjennom denne prosessen, var at hele oppstyret ikke handlet om meg i det hele tatt. Folks kritikk av meg handlet ikke om meg i det hele tatt. Mennesker jeg aldri hadde møtt, mennesker som aldri har snakket med meg, og som ikke brydde seg om meg, slang rundt seg med sine meninger om hvordan jeg burde leve mitt liv. Men i bunn og grunn så hadde dette ingenting med meg å gjøre. Deres forsøk på å karakterisere meg som et dårligere menneske var et forsøk på å hevde seg selv som et bedre menneske. Ved å skape en fiktiv kontrast mellom meg og dem kunne de sette seg selv på et høyere plan enn meg. For min del ble hele det spillet irrelevant. For mitt valg handlet ikke om andre mennesker. Jeg tok dette valget ene og alene for min egen psyke, mitt eget liv og min egen fremtid. Jeg vil og fortjener å leve et liv hvor jeg føler meg fri. Jeg fortjener et liv som gjør meg motivert, som gjør meg bedre, som gjør meg lykkelig. Jeg fortjener en eksistens

som ikke piner meg – og i dag kan jeg si at jeg har oppnådd akkurat dette.

Etter at jeg fortalte mamma om alt, følte jeg at jeg endelig slapp fri. Endelig kunne jeg være meg selv, endelig fikk jeg moren min tilbake, endelig var alt på plass igjen. Det betydde dog ikke at alt gikk som smurt. Mamma var veldig sjokkert, og trengte tid til å fordøye alt jeg hadde fortalt. Mens jeg på min side hadde holdt dette skjult så lenge at jeg raskt var klar for å forenes igjen. Da mamma heller trakk seg innover og ble stille, følte jeg at hun avviste meg. Det strakk seg en stillhet gjennom hele leiligheten vår. Stillheten føltes tung, og det var ofte at jeg satt i oppgangen for å slippe å gå inn i den.

Og til min overraskelse mistet jeg verken familie eller venner. Dem jeg virkelig brydde meg om, og de som har betydd mest for meg, har forblitt i livet mitt til tross for denne bomben jeg slapp. Jeg og moren min er nærmere i dag enn vi har vært noen gang, hovedsakelig fordi jeg ikke gjemmer enorme deler av meg selv i frykt for å bli avvist. Mine nærmeste venner er fortsatt i livet mitt, og jeg har fått nye venner som jeg verdsetter enormt, og som hjalp meg mye med alle følelsene som oppsto i etterkant. Min opplevelse har dermed vært det motsatte av hva jeg så i mediene, og hva jeg fryktet. Likevel er ikke min eller andres gode opplevelser et motbevis for andres vonde, og i verste fall dødelige

opplevelser. Min historie er en av mange måter slike situasjoner kan ende på. Det er skrekkscenariene vi ofte leser om, og derfor er det viktig å få frem flere og alternative fortellinger.

I dag er jeg det mennesket jeg ønsket å være da jeg var yngre.

Jeg husker tydelig første gangen jeg så meg selv i speilet og ikke lenger kjente igjen mennesket som så tilbake på meg. Speilbildet mitt var like forvirret og vantro som jeg var. Da jeg var tildekket med hijab og en langermet kjole som dekket begge ankler, så jeg ofte nøye på meg selv og spurte: «Hvem er du?» Jeg tenkte ofte på hvem jeg ville være. Jeg hadde et bilde av det jeg kalte «drømme-meg», krystallklart i hodet. Jeg ville gå uten hijab eller andre religiøse plagg og med mitt store, krøllete hår ute for hele verden å se. Jeg ville ha på en T-skjorte uten å tenke over at armene mine syntes. Jeg ville gå med mye sminke og kjoler uten strømpebukse. Jeg ville ha armene mine tildekket i kunst jeg likte, og kanskje til og med noen fingertatoveringer. Jeg ville være åpen om min seksualitet. Jeg ville være ærlig med meg selv og resten av verden om hvem jeg var. Men personen jeg så i speilet, og den personen jeg drømte om å være, kunne ikke vært mer forskjellige. Likevel bar jeg denne drømmen skjult med meg i år etter år.

I dag har jeg stort krøllete hår, helt løst slik at alle kan se.

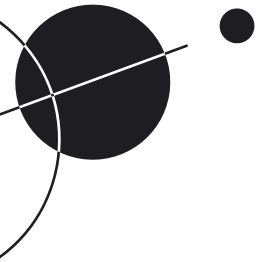
Jeg har tatoveringer og går støtt og stadig med T-skjorte. Jeg fant ut at jeg ikke er så glad i å gå med kjole uten strømpebukse, men jeg er takknemlig hver dag for at jeg nå føler meg komfortabel nok til å gjøre det om jeg skulle ønske det. Jeg er fullt og helt ute av skapet. Mine mål som tenåring var enkle og spesifikke, samtidig traff de på det mest essensielle ved meg selv som menneske. Jeg hadde et dypt og til tider desperat ønske om å være fri. Fri på alle mulige måter. Fri til å prøve og feile. Fri til å oppleve og leve. Fri til å være meg selv. Religion, hemmeligheter og en stadig dårligere psykisk helse ble mitt fengsel. Den dag i dag er det ikke ett valg jeg er mer stolt av enn den ettermiddagen jeg dro meg ut av rommet mitt og inn i stuen for å fortelle mamma alt. Om jeg skal være ærlig, så vet jeg ikke hvor jeg fant styrken, men jeg fant den til slutt, og for meg ble den avgjørende for resten av livet mitt. Den ettermiddagen endret alle valg videre. I dag er mitt mål i livet å konstant jobbe for å bli det mennesket jeg ønsker å være fremover – slik som jeg i dag er det mennesket jeg skulle ønske jeg var da jeg var femten.

Jeg er nå tjuetre år gammel. Jeg har levd et kort, men rikt liv. Jeg har vært mange versjoner av meg selv, og kommer nok til å være mange flere i fremtiden. Den jeg er i dag, og det livet jeg lever i dag, virket for meg umulig da jeg var yngre. Jeg levde i vedvarende lavinntekt og følte meg fanget av alle omstendighetene jeg var født og oppvokst i. I dag er situasjonen en helt annen.

Jeg har dog vært enormt heldig opp gjennom årene. Jeg har hatt en mor som har vært en stødig klippe. Hun har aldri gitt opp troen på meg og hva jeg kunne bli, uansett hvor ofte jeg feilet. Hun lar meg heller aldri gi opp troen på meg selv. Hun er en endeløs kilde av både inspirasjon og støtte. Uansett hvor mye vi krangler, hvor mye vi irriterer hverandre, hvor mye vi frustrerer hverandre, er hun alltid der når jeg trenger noen å snakke med. Da jeg gikk gjennom denne tiden, var min største frykt å miste det forholdet jeg har til min mor, og til den dag i dag er forholdet jeg har til henne, viktigere enn alt annet i mitt liv. Det hender jeg tar henne for gitt, det hender at jeg undervurderer hennes evne til å forstå og tilgi, det hender at jeg tilegner henne og hennes kultur egenskaper som ikke er ekte – men hun gjør aldri det samme mot meg.

En av de lærdommene min mor har gitt meg, og som jeg fortsatt tar med meg og tenker på regelmessig, er å ikke ta for gitt at noen ikke kan forstå eller relatere seg til deg. Da jeg ikke turte å fortelle mamma at jeg ikke var muslim, trodde jeg at mamma aldri kom til å forstå. Jeg trodde hun aldri kom til å forstå hva jeg tenkte, fordi hun selv var muslim. Fordi hun var somalier, fordi hun var eldre, og fordi hun ikke var oppvokst i Norge. Jeg antok at hennes oppvekst kom til å gjøre det umulig å forstå meg. Men min mor forsto meg langt bedre enn mange andre med lignende bakgrunn som meg. Hun viste en enorm forståelse på tross av hva jeg antok om

henne. Jeg skammer meg ennå for at jeg hadde tilegnet min mor tanker og holdninger hun ikke hadde. Og jeg skammer meg for at jeg dømte henne på samme måte som jeg og mange andre i Norge blir dømt hver dag.

«I mitt liv var ikke religionen bare troen på Gud. Det var limet som bandt sammen meg og alle rundt meg på et dypere plan. Men hva gjør man da, når troen ikke finnes? Vil alt rase sammen?»

I denne boken forteller Haboon Hashi om å være en liten jente med «vondt i hjertet», om tro, tvil og imamen som ikke hadde svar på hennes spørsmål. Hun deler sin første forelskelse, og den skrekkblandede fryd over at det var i en venninne. Historien leder frem til det viktigste av alt, å samle nok mot til å åpne seg opp for det viktigste mennesket i hennes liv: mamma.

MINOTENK

9 788269 166606